

Mats Bäckarslöf
Avdelningen för vård och omsorg
Sektionen för hälsa och jämställdhet

Följebrev till avtalsmallen för immateriella rättigheter för behandlingsmaterial

Inom ramen för det nationella projektet för internetbaserade stöd- och behandlingsprogram inom vård och omsorg som SKL ansvarar för, har en avtalsmall blivit framtagen tillsammans med advokatfirman Delphi. Avtalet handlar om överlåtelse av immateriella rättigheter rörande behandlingsmaterial. Syftet med avtalet är att tydliggöra rättighetssituationen.

Vid den tidigare inventeringen av internetbaserade behandlingsprogram inom projektet internetbaserade stöd- och behandlingsprogram, fick ni som kontaktpersoner för behandlingsprogrammen förmedla vem/vilka som bedöms vara innehavare av programmens immateriella rättigheter.

Vid denna inventering förmedlade flertalet kontaktpersoner svårigheter att bedöma vilka som äger programmens immateriella rättigheter. Var det den anställde? Var det forskaren? Var det företaget? Var det verksamheten? Oklart om avtal osv. Tydlighet behövs när det gäller frågan om immateriella rättigheter för att någon annan verksamhet ska ha en juridisk rättighet att använda sig av programmet. Det är viktigt vid en upphandling av behandlingsprogram att veta vilket företag/verksamhet som ska teckna avtal och att det helst är en part som gäller.

Vid inventeringen ställdes det tio frågor om immateriella rättigheter samt frågor om behandlingsprogrammets innehåll, se bilaga 1 frågelista immateriella rättigheter. Vi i arbetsgruppen för projektet internetbaserade stöd- och behandlingsprogram har nu diskuterat sammanställningen av underlaget och kommit fram till att stödja arbetet med immateriella rättigheter genom framtagning av en avtalsmall som skickas till kontaktpersonerna för programmen.

Det vi önskar är att ni som är kontaktpersoner för olika behandlingsprogram tar kontakter med personer som har bidragit till behandlingsprogrammen och diskuterar om ni ska överlåta era immateriella rättigheter till arbetsgivaren/verksamhet inom ett landsting eller ett privat företag. Detta för att underlätta för den verksamheten som ska göra ett avtal. Men självklart finns det möjlighet för er att vara flera personer som tillsammans har rättigheten, det är då viktigt att detta framkommer, eftersom den eventuella parten måste teckna avtal med alla personer som äger rättigheterna. Det är vid dessa situationer som ni använder bifogad avtalsmall som är ett förslag på avtal.

Avtalsmallen utgår ifrån att rättigheten överläts till en verksamhet eller ett företag. Önskar ni att rättigheterna regleras på annat sätt är det bra om ni utformar ett avtal mellan rättighetsinnehavarna. Det rekommenderas att ni utför detta för att fastställa förhandlingsparten vid en eventuell upphandling av program. Syftet är då att säkerställa formell och skriftlig överlåtelse av immateriella rättigheter till den verksamhet som avser att lämna anbud vid upphandlingar.

SKL har även undersökt om det är lämpligt att rekommendera creative commons licenser pga. att vi ser över internetbaserade stöd och behandlingsprogram.

Istället för att köpa program genom olika former av upphandling, finns annat alternativ med creative commons licenser. Dessa licenser bygger på vilka friheter verket ska ha genom ett licensavtal från creative commons. Grunden är att licenserna inte är förenat med ekonomisk ersättning, men att det finns andra villkor som ska uppfyllas och följas.

Den som skapar ett verk är upphovsman, vilket betyder den fysiska eller juridiska personen. Det är upphovsmannen som sedan väljer vilka friheter verket ska ha. Licenserna följer med verket lika länge som upphovsrätten.

Det finns fyra villkor och sex olika licenser från Creative commons att välja på beroende på vilka friheter verket ska ha. När ett verk används utifrån Creative commons ska det alltid framgå vem som är upphovsmannen, vilka licenser som gäller för spridning samt ange länk till ytterligare information om upphovsman och licenser.

SKL bedömer att det finns flera tveksamheter med att använda creative commons licenserna till internetbaserade stöd och behandlingsprogram som ska användas på plattformen. Särskilt handlar det om konkurrensaspekterna mot privata företag. Därför kan SKL inte rekommendera en sådan lösning för program som kan komma att användas av landsting och kommuner och dess utförare.

Källa: Inledande informationen om Creative commons licenser till detta underlag är hämtat från Creative commons Sverige.

Ytterligare information: <http://creativecommons.se/>

Detta foljebrev ska förtydliga olika frågeställningar och underlätta användningen av avtalsmallen.

- För att ett landsting, kommuner eller verksamhet ska kunna upphandla ett program ska licensavtal tecknas med den part som innehar de immateriella rättigheterna till programmet. Således ska det finnas en part att förhandla med, därför är det en förutsättning att innehavet av immateriella rättigheter är klargjort.

- Den part som kan komma att inneha immateriella rättigheter kan vara ett landsting, kommun, en verksamhet eller ett företag. I praktiken handlar det oftast om att upphovsmannen (den som har skapat behandlingsmaterialet) överlåter de immateriella rättigheterna till sin arbetsgivare.
- Avtalsmallen kan användas när det inte finns någon annan skriftlig uppgörelse mellan parterna, upphovsman och verksamhet, gällande immateriella rättigheter för behandlingsmaterial. Avtalsmallen innebär att samtliga rättigheter till materialet överläts till förvärvaren, typiskt sett ett landsting, kommuner, verksamhet eller ett företag.
- I syfte att åstadkomma en tydlig avtalssituation och partsställning rekommenderar SKL att immateriella rättigheter till behandlingsmaterial i förekommande fall överläts till arbetsgivaren så att denne kan disponera över materialet och upplåta licens till ett landsting, kommun eller verksamhet.
- Avtalsmallen är ett förslag på hur överlåtelse av immateriella rättigheter rörande behandlingsmaterial kan avtalas. Det är upp till båda parter, dvs innehavaren av de aktuella rättigheterna, typiskt sett upphovsmannen, och verksamheten att göra egna anpassningar.
- Om det finns flera upphovsmän till ett program, ska varje upphovsman teckna ett avtal med arbetsgivaren/verksamheten.
- Om det inte finns önskemål om att överlåta immateriella rättigheter till arbetsgivaren och om det finns flera upphovsmän, får upphovsmännen äga programmet tillsammans och ordna avtal själva sinsemellan som reglerar detta
- Överlåtelse av immateriella rättigheter bör ske vid ett tillfälle, dvs fungerar som en försäljning. Överlåtelsen sker då avtalet undertecknats av båda parter.
- Upphovsmannen kan avtala med verksamheten om att få fortsätta att använda materialet på visst sätt. Det kan handla om att publicera behandlingsmaterialet eller data från studier där materialet har testats. Publiceringen kan då handla om vetenskapliga artiklar. Det kan också handla om att använda behandlingsmaterialet för fortsatt forskning. Vid denna situation rekommenderas att forskaren visar en godkänd etikansökan, registrering av studien/publicerat ett studie-protokoll samt skrivit ett särskilt avtal där det framgår hur studien ska gå till.
- När innehavet av immateriella rättigheter är reglerat, blir nästa steg att skapa avtal om användning av programmet utifrån licenser mellan en verksamhet och ett landsting. Verksamheten disponerar då i princip fritt över dessa behandlingsmaterial som de har förvärvat.

- I avtalsmallen finns det hänvisning till två bilagor. Dessa bilagor handlar om beskrivning av behandlingsmaterialet och ersättning för överlåtelse av immateriella rättigheter. Det finns ingen framtagna mall för bilagorna.

Vid eventuella frågor kontakta:

Mats Bäckarslöf
Sveriges Kommuner och Landsting
070-207 66 60

Anna Östbom
Sveriges Kommuner och Landsting
08-452 76 96, 070-692 44 94